

การศึกษากระบวนการเตรียมวงโยธวาทิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อเข้าร่วมแข่งขันวงโยธวาทิตระดับนานาชาติ

A Study of the Procedure of the Secondary School Military Band's Management for International Band Competition

เดมีย์ ทองไชย¹
Tamee Thongsai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเตรียมวงโยธวาทิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา รายการแข่งขัน WMC และได้คะแนนรวมในการแข่งขันตั้งแต่ 85.00 คะแนนขึ้นไป ในปี พ.ศ.2552 ซึ่งเป็นปีล่าสุดที่ได้มีการจัดการแข่งขัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 4 คน อาจารย์ผู้ควบคุมวง 4 คน นักดนตรีและนักแสดงประกอบภายในวงที่ได้เข้าร่วมแข่งขันในปี พ.ศ.2552 และยังคงเป็นสมาชิกภายในวง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเฮนเดล (Darwin Hendel, 1977) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90% จำนวน 83 คน จากประชากรทั้งหมด 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 3 ฉบับ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้ควบคุมวง และนักเรียนวงโยธวาทิต ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. ด้านการจัดวางแผนดำเนินงานและแผนการฝึก มีการจัดทำแผนโครงการเพื่อเข้าแข่งขันล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี การวางแผนการฝึกจะไม่มีตารางการฝึกซ้อมที่ตายตัว ใช้การปรับเปลี่ยนไปตามช่วงเวลา ที่เห็นว่ามีเหมาะสม
2. ด้านการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ มีการรับสองวิธีการด้วยกัน คือ รับนักเรียนตามความสมัครใจโดยที่ไม่มีการทดสอบความสามารถทางด้านดนตรี และระบบการสอบคัดเลือก ด้วยความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี
3. ด้านการจัดการบุคลากร ผู้ควบคุมวงทำการคัดเลือกทีมผู้ฝึกสอนเพิ่มเติมตามรูปแบบการฝึกซ้อม และมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเข้ามาปรับรูปแบบวงเป็นช่วงๆ โดยการว่าจ้างเป็นกรณีพิเศษ
4. ด้านการจัดการงบประมาณ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักๆ คือ ค่าใช้จ่ายภายในประเทศไทย ค่าใช้จ่ายภายในประเทศเนเธอร์แลนด์ และค่าตัวเครื่องบิน ซึ่งแต่ละวงใช้งบประมาณขั้นต่ำอยู่ที่ 5 ล้านบาท เงินงบประมาณที่ได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก

¹ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์ มหาวิทยาลัยพายัพ

¹ Master of Arts (Music), College of Music, Payap University

* Corresponding author. Tel. 081-5983822 E-mail: tamee_th@hotmail.com

5. สภาพและปัญหาในการฝึกซ้อมของนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ มีสภาพการฝึกซ้อมที่เข้มข้นและเป็นระเบียบ เน้นระบบรุ่นพี่-รุ่นน้อง ปัญหาที่พบคือเรื่องของสภาพอากาศ การขาดซ้อม และเรื่องของความไม่พร้อมเพรียงกันของสมาชิกวง

คำสำคัญ: วงโยธวาทิต, การวางแผน, งบประมาณ, บุคลากร

Abstract

The purpose of this research was to study the procedure of the secondary school military band's management participating WMC Competition with the score of 85.00 in 2009. The sample group comprised of 4 administrators, 4 band conductors, musicians and actors, members of the band, participating the competition in 2009. Hendel Table (Darwin Hendel, 1977) was used to identify the sample group with the confidence level of 90%. Among the population of 120, 83 were collected. The research instruments used were 3 in-depth interview forms for the administrators, band conductors and secondary military band students. The findings were as follows:

1. For planning and training, there was one-year-planning project. The training time was flexible, so there was no fixed timetable.
2. The musicians and the actors were selected by auditioning and volunteering students who have no experience.
3. For managing personnel and band conductors, additional training teams and part-time experts were provided.
4. For managing budgets, there were three parts of budgets: domestic expenses, the expenses in the Netherlands, and the air tickets. Each military band used total expenses of at least five million baht for the whole project. The larger part of the budgets came from the private organizations.
5. For the problems arising during the training of the musicians and actors, the trainings were well-organized and strict focusing on senior and junior relationships, however there were problems of climates, irregular training, and agreement in groups.

Keywords: Military Band, Planning, Budget Plan, Personnel

ความสำคัญของปัญหา

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมวงโยชวาทิตของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้เข้าแข่งขันและได้รับรางวัลระดับเหรียญทองในการแข่งขันระดับนานาชาติ ทั้งในเรื่องของการคัดเลือกนักดนตรี แผนการฝึกซ้อม ไปจนถึงสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการวงโยชวาทิตของโรงเรียนมัธยมศึกษาในประเทศไทย เพื่อศึกษาในความเป็นไปได้ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาวงโยชวาทิตให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ดังนั้นจึงต้องศึกษาปัญหาต่างๆ อย่างจริงจัง มีการวิเคราะห์หาสาเหตุต่างๆ อย่างตรงประเด็น เพื่อนำไปแก้ไขและปรับปรุงให้เกิดการพัฒนาศักยภาพแก่วงโยชวาทิตในประเทศไทยให้มีมาตรฐานเดียวกับระดับนานาชาติ และข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนที่มีความสนใจที่จะส่งวงโยชวาทิตเข้าร่วมแข่งขันระดับนานาชาติในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเตรียมวงโยชวาทิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา ในด้านการจัดวางแผนดำเนินงาน และแผนการฝึก ด้านการคัดเลือกนักดนตรีวงโยชวาทิตและนักแสดงประกอบ ด้านการจัดการบุคลากรและการจัดการงบประมาณในการเตรียมวงโยชวาทิตเพื่อเข้าแข่งขันในระดับนานาชาติ
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการฝึกซ้อมของนักดนตรีวงโยชวาทิตและนักแสดงประกอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) พร้อมทั้งใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเป็นหลัก โดยมีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนที่สำคัญ คือ

ขั้นตอนแรก: การดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้ควบคุมวง และนักเรียนวงโยชวาทิตของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดประเด็นที่ต้องการถามตามขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ด้านการจัดวางแผนดำเนินงานและแผนการฝึก
2. ด้านการคัดเลือกนักดนตรีวงโยชวาทิตและนักแสดงประกอบ
3. ด้านการจัดการบุคลากร
4. ด้านการจัดการงบประมาณ
5. สภาพและปัญหาในการฝึกซ้อมของนักดนตรีวงโยชวาทิตและนักแสดงประกอบ

ขั้นตอนที่ 2: เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3: การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร อาจารย์ผู้ควบคุม นักดนตรี วงโยชวาทิต และนักแสดงประกอบในโรงเรียนตามกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์

การสนทนาประจำวัน และการสังเกตการณ์ในการฝึกซ้อม โดยใช้เวลาประมาณโรงเรียนละ 1 สัปดาห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสนทนา และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นพร้อมๆ กับเก็บรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง นำข้อมูลที่ได้มาบันทึกในรูปแบบของการบันทึกภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 4: ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตามประเด็นต่างๆ โดยยึดขอบเขตของเนื้อหาเป็นเกณฑ์ โดยใช้หลักการทางดนตรีและทฤษฎีดนตรี บรรยายผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ โดยสรุปในแต่ละโรงเรียน จากนั้นนำมาเปรียบเทียบเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และนำเสนอเป็นรายงานการวิจัยแบบบรรยายความ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการเตรียมวงโยธวาทิตในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ได้เข้าร่วมการแข่งขันวงโยธวาทิตระดับนานาชาติรายการแข่งขัน WMC และได้คะแนนรวมในการแข่งขันตั้งแต่ 85.00 คะแนนขึ้นไป ในปี พ.ศ.2552 จำนวน 3 วง ดังต่อไปนี้

1.1 วงโยธวาทิตโรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา

1.2 วงโยธวาทิตโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร

1.3 วงโยธวาทิตโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยร่วมกับวงโยธวาทิตโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่

2. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

2.1 กระบวนการเตรียมวงโยธวาทิตที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน คือ

2.1.1 ด้านการจัดวางแผนดำเนินงานและแผนการฝึก

2.1.2 ด้านการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ

2.1.3 ด้านการจัดการบุคลากร

2.1.4 ด้านการจัดการงบประมาณ

2.2 สภาพและปัญหาในการฝึกซ้อมของนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ

ผลการวิจัย

1. ด้านการจัดวางแผนดำเนินงานและแผนการฝึก

จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 วง พบว่า มีการจัดทำแผนโครงการเพื่อเข้าเตรียมส่งวงเข้าแข่งขันวงโยธวาทิตโลก รายการ WMC ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี มีเพียงวงโยธวาทิตโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัยเท่านั้นที่ต้องทำโครงการแบบเร่งด่วน คือ ไม่ได้มีการวางแผนล่วงหน้าในการที่จะส่งวงเข้าประกวดในรายการ WMC แต่เป็นโครงการต่อเนื่องที่เกิดขึ้นภายหลังจากได้แชมป์จากการประกวดวงโยธวาทิตในประเทศไทย

2. ด้านการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ

จากการศึกษา พบว่า แต่ละโรงเรียนนั้นผู้ควบคุมวงเป็นผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกนักดนตรีและนักแสดงประกอบของวงโยธวาทิต โดยมีการรับสองวิธีการด้วยกัน คือ รับนักเรียนตามความสมัครใจ โดยที่ไม่มีการทดสอบความสามารถทางด้านดนตรี และการสอบเข้าทางด้านโควตนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี โดยทุกวงเปิดอิสระให้กับนักเรียนทุกชั้นสมัครเข้าร่วมกับวงโยธวาทิตได้แบบไม่จำกัด และนักเรียนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกวงส่วนใหญ่เข้าร่วมตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด และมีบางส่วนเป็นนักดนตรีวงโยธวาทิตมาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

3. ด้านการจัดการบุคลากร

จากการศึกษา พบว่า ทุกวงมีบุคลากรผู้ฝึกสอนพร้อมในทุกด้าน แต่จะแตกต่างกันที่ลักษณะของการว่าจ้าง วงโยธวาทิตโรงเรียนสุนรรีวิทยา จะมีการว่าจ้างผู้ฝึกสอนเป็นช่วงๆ ไป ไม่มีการจ้างประจำ เพียงเพื่อมาช่วยปรับวงเท่านั้น เป็นลักษณะของการเชิญวิทยากรพิเศษ

ส่วนวงโยธวาทิตโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีจะมีหัวหน้าผู้ฝึกสอนหลักทั้งหมด 4 คน เป็นลูกจ้างประจำอยู่ที่โรงเรียนเลย เนื่องจากอาจารย์ผู้ควบคุมวงไม่มีความสามารถทางด้านการฝึกสอนวงโยธวาทิต และจะมีการเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเป็นกรณีพิเศษเพื่อช่วยปรับวงอีกเป็นช่วงๆ ตามแต่การฝึกซ้อมในช่วงนั้นๆ

ในขณะที่วงโยธวาทิตโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย มีความพร้อมในด้านของบุคลากรมากที่สุด เนื่องจากมีผู้ฝึกสอนที่บรรจุเป็นอาจารย์ประจำอยู่ในโรงเรียนถึง 8 คน แยกประจำแต่ละกลุ่มเครื่องมือน้อยอย่างครบครัน

4. ด้านการจัดการงบประมาณ

สำหรับการจัดสรรงบประมาณนั้นจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลักๆ คือ ค่าใช้จ่ายภายในประเทศไทย ค่าใช้จ่ายภายในประเทศเนเธอร์แลนด์ และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยที่วงโยธวาทิตโรงเรียนสุนรรีใช้งบประมาณทั้งหมด 5,275,800 บาท ส่วนวงโยธวาทิตโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรีใช้งบประมาณทั้งหมด 5,425,000 บาท ในขณะที่วงโยธวาทิตโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย ใช้งบประมาณมากถึง 8,573,000 บาท

5. ด้านสภาพและปัญหาในการฝึกซ้อมของนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ

จากการศึกษา พบว่า สภาพการฝึกซ้อมของทุกโรงเรียนจะเน้นให้นักเรียนรับผิดชอบตัวเองและสมาชิกภายในกลุ่มเครื่องมือของตัวเองเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้การฝึกซ้อมรวมวงเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทุกวงจึงเน้นในเรื่องของความรับผิดชอบในตนเองอย่างสูง เพื่อให้การฝึกซ้อมเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ ทุกวงจะให้ความสำคัญในระบบรุ่นพี่-รุ่นน้อง นักเรียนจะมีการควบคุมความประพฤติ และดูแลระเบียบวินัยของสมาชิกในวงกันเอง โดยกลุ่มรุ่นพี่จะเป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลและช่วยเหลือรุ่นน้อง ซึ่งช่วยแบ่งเบาภาระของอาจารย์ผู้ควบคุมวงไปได้มาก

ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการฝึกซ้อมคือ เรื่องของสภาพอากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ ส่วนเรื่องของการขาดซ้อม มาซ้อมสาย ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงกันของสมาชิกวง ปัญหานี้พบมากใน วงโยธวาทิตโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยและโรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย เนื่องจากการรวมกันของ 2 วง และสมาชิกวงมีตั้งแต่นักเรียนชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัญหาในเรื่องของเวลาซ้อมที่มาไม่พร้อมกันจึงเกิดขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะทางวงไม่มีนโยบายในการเก็บตัวฝึกซ้อม จึงทำให้เกิดปัญหาความไม่พร้อมเพรียง

กันขึ้น วงโยธวาทิตโรงเรียนสุนทรวิทยา มีการวางแผนการซ้อมและมีระบบการฝึกซ้อมที่ดี ทำให้ไม่ค่อยเกิดปัญหา ส่วนวงโยธวาทิตโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี จะมีการเก็บตัวเข้าค่ายฝึกซ้อมถึง 2 ช่วง ทำให้มีความพร้อมมากเช่นเดียวกัน

สรุป อภิปรายผล

1. ด้านการจัดวางแผนดำเนินงานและแผนการฝึก

การมีแผนงานที่ดี ก็จะทำให้ขั้นตอนในการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น ซึ่งสอดคล้องกับชีวิตที่อุปมาโดยอริชัย (2553: 90) กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งผลให้วงโยธวาทิตประสบผลสำเร็จโดยนำรูปแบบ PERT เป็นคำที่ย่อมาจากคำว่า Program Evolution and Review คือ การควบคุมการวางแผนการทำงาน โดยสามารถมองภาพอนาคตและให้สำเร็จภารกิจก่อนกำหนดการแล้วเสร็จ เพื่อลดระยะเวลาการทำงาน อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบการทำงานได้ทุกระยะ โดยการประเมินและการคำนวณเวลาโดยมีพื้นฐาน 3 ระยะ คือ 1) ระยะเวลาที่คาดว่าจะกระทำได้เร็วที่สุด 2) ระยะเวลาที่คาดว่าจะใกล้เคียงที่สุด 3) ระยะเวลาที่คาดว่าจะล่าช้าที่สุด โดยขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดแสดงในการแข่งขันของวงโยธวาทิต ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียม ขั้นฝึกซ้อม และขั้นบรรเลง การวางแผนจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพราะจะช่วยลดปัญหาและจุดบกพร่องต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนการดำเนินงาน เพื่อให้วงโยธวาทิตมีความพร้อมสูงสุดสำหรับการแข่งขัน โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็จะมีสูงตามไปด้วย

ในด้านของแผนการฝึกซ้อม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทีมงานควรจัดทำแผนการฝึกซ้อมโดยอาจกำหนดเป้าหมายของแต่ละช่วงเวลาเอาไว้ และปรับเปลี่ยนรายละเอียดของตารางการฝึกซ้อมให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงเวลา เพราะบางกลุ่มเครื่องมืออาจจะซ้อมช้าหรือเร็วไม่เท่ากัน ดังนั้นแต่ละกลุ่มจะต้องมีตารางซ้อม และกำหนดเป้าหมายในการฝึกซ้อมที่เหมาะสมกับกลุ่มของตัวเอง เพื่อให้การฝึกซ้อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การกำหนดตารางฝึกซ้อมควรที่จะแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ ตารางฝึกซ้อมช่วงเข้าค่ายเก็บตัว และตารางฝึกซ้อมช่วงเวลาปกติ และจะต้องแบ่งช่วงเวลาออกเป็น 3 ระยะ คือ ตารางฝึกซ้อมประจำปี ตารางฝึกซ้อมประจำเดือน และตารางฝึกซ้อมประจำวัน ซึ่งผู้ควบคุมวงควรที่จะประชุมร่วมกับทีมงาน ผู้ฝึกสอนและตัวแทนนักดนตรี เพื่อกำหนดเป้าหมายและรายละเอียดของการฝึกซ้อมในแต่ละช่วงเวลาตามความเหมาะสม เพื่อให้การฝึกซ้อมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ด้านการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ

จากการศึกษาการคัดเลือกนักดนตรีวงโยธวาทิตและนักแสดงประกอบ พบว่า การคัดเลือกมี 2 ระบบ ได้แก่ ประเภทที่ผ่านการคัดเลือกตามระบบทั่วไป คือ การรับสมัครนักเรียนทั่วไปที่มีความสนใจในด้านดนตรีเข้าเป็นสมาชิกวงโดยไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านดนตรีมาก่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกซ้อมและเลือกเครื่องมือตามความสนใจ และระบบการสอบคัดเลือกด้วยความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีสากล โดยรับสมัครนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความสามารถพิเศษด้านดนตรีสากล เข้าศึกษาในโรงเรียนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การคัดเลือกนักดนตรีนั้นควรวางแผนไว้สำหรับเตรียมการแข่งขันในระดับนานาชาติ ดังนั้นควรมีการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นที่เหมาะสมในการเป็นนักดนตรี เพื่อจะได้เอื้อประโยชน์ให้กับการ

ฝึกซ้อมของวงเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น อาจใช้การทดสอบความถนัดทางด้านดนตรีเพื่อใช้คัดเลือกนักดนตรี และใช้การพิจารณาบุคลิกภาพ ความพร้อมทางด้านร่างกาย และความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับจังหวะ ในการคัดเลือกลักษณะประกอบ โดยให้ผู้สมัครฟังเพลงแล้วชอยเท้าตามว่าลงจังหวะหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับสมาน นาคทัต อ้างถึงใน ธนาคร แพทย์วงศ์ (2541: 141) กล่าวว่า การรับโควตา ความสามารถพิเศษทางด้านดนตรีจากสถาบันอื่น จะช่วยให้การเตรียมวงเป็นไป得更เร็วขึ้น เพราะจะได้เด็กที่มีความสามารถติดตัวมาอยู่แล้ว เมื่อนักเรียนมีพื้นฐานมาก่อนแล้ว การฝึกซ้อมก็จะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะแตกต่างกับการรับสมัครนักเรียนทั่วไปโดยที่ไม่ต้องมีความสามารถพิเศษทางด้านดนตรี จะส่งผลกระทบต่อ ด้านของการเตรียมวง ทำให้ล่าช้า เพราะต้องเริ่มฝึกจากพื้นฐานใหม่ทั้งหมด

3. ด้านการจัดการบุคลากร

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้ฝึกสอน คือ ผู้ชี้นำนักเรียน เพราะนอกจากครูจะเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ การสอนว่าต้องการให้นักเรียนทำอะไรได้ อย่างไร และสถานการณ์ใดแล้ว ครูยังเป็นผู้เลือกยุทธวิธีการสอน ตามที่ถนัด หรือตามความรู้สึกนึกคิดของตนที่เห็นว่าเหมาะสมอีกด้วย และยิ่งไปกว่านั้นครูคือผู้ประเมินผล การฝึกซ้อมของนักเรียนว่าเป็นไปตามที่กำหนดหรือไม่ นับได้ว่าผู้ฝึกสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่ง ในกระบวนการฝึกสอน การมีผู้ฝึกสอนที่ดีย่อมทำให้วงประสบผลสำเร็จในการแข่งขันได้มากขึ้นเท่านั้น ประสบการณ์และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านที่เชิญมาจากภายนอกโรงเรียน ย่อมให้ประโยชน์ แก่นักดนตรีและผู้ควบคุมวงได้เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับสิทธิ สิทธิการุณย์ (2545: 167) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้ฝึกสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อวงโยธวาทิตอย่างยิ่ง เพราะถ้าไม่มีคนสอนหรือฝึกให้เล่นดนตรี แล้ว นักเรียนคงจะเก่งไปไม่ได้ แม้จะมีพรสวรรค์มากน้อยเพียงใดก็ตาม ลักษณะของผู้ฝึกสอนที่ดีนั้น กฤษณ์ ภูริเทเวศร์ (2550: 166) กล่าวว่าควรมีลักษณะความเป็นผู้นำ มีการศึกษาความรู้เพิ่มเติมและ พร้อมที่จะถ่ายทอดเทคนิคและทักษะการเล่นให้กับนักดนตรีได้ การมีหลักวิธีจูงใจต่างๆ เพื่อให้นักดนตรี สนใจโดยไม่เบื่อ ยิ่งจะส่งผลดีต่อการฝึกซ้อม และต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการตั้งใจฝึกซ้อม ผู้ฝึกสอนที่ดี ควรจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้เรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ
2. มีการวางแผนในการสอนดนตรีได้ดี
3. มีประสบการณ์ที่ดี
4. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
5. พัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

หากโรงเรียนสามารถว่าจ้างให้ทีมงานผู้ฝึกสอนเป็นเจ้าหน้าที่หรือบรรจุนในโรงเรียนเป็นการถาวร ก็จะทำให้เกิดความต่อเนื่องในการจัดการวงโยธวาทิตได้ดีเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2541: 74) ได้กล่าวว่า การสรรหาครู หรือการจัดเตรียมครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนเป็นหน้าที่ที่โรงเรียน ควรจะต้องให้การสนับสนุน และครูที่ปรึกษาจะต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมนั้นๆ ด้วย เพราะ ถ้าไม่เหมาะสมอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมนั้นๆ ได้

4. ด้านการจัดการงบประมาณ

จากการศึกษาพบว่า การจัดสรรงบประมาณจะเป็นหน้าที่ของผู้จัดการวง ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารของ โรงเรียนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมวงโยธวาทิต โดยจะรับแผนงบประมาณจากผู้ควบคุมวง และนำเสนอแก่ที่ประชุมเพื่อให้งบประมาณที่ตั้งไว้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับโครงการ ส่วนใหญ่งบประมาณ

จะได้มาจากหน่วยงานภายนอก ไม่ว่าจะเป็นเงินสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐและเอกชน เงินสนับสนุนจากสมาคมผู้ปกครอง เงินบริจาคจากผู้มีอุปการคุณ และเงินสมทบจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นสมาชิกวง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสรน โรจนตระกูล (2554: 103) ได้กล่าวไว้ว่า งบประมาณที่จะสนับสนุนสถานศึกษาที่จะก่อตั้งวงโยชวาทิต ได้มาจาก 3 แหล่ง คือ

1. กระทรวงศึกษาธิการ (งบประมาณแผ่นดิน)
2. ผู้รับผิดชอบกิจกรรมโรงเรียน เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาและมูลนิธิต่างๆ
3. สมาคมผู้สนับสนุน เช่น สมาคมผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนสำคัญมากในการสนับสนุนงบประมาณสำหรับวงโยชวาทิต

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชนกับโรงเรียน จะมีส่วนช่วยเหลือในด้านการสนับสนุนงบประมาณเป็นอย่างมาก หากชุมชนมีงานที่ต้องขอความร่วมมือจากโรงเรียนและโรงเรียนให้ความสนับสนุนเป็นอย่างดี ในเวลาที่โรงเรียนต้องการการสนับสนุน ชุมชนย่อมให้การช่วยเหลือตอบแทนแน่นอน ในการติดต่อขอการสนับสนุนเงินจากภายนอก ผู้ควบคุมวงควรจัดประชุมกับทางโรงเรียน และกลุ่มตัวแทนผู้ปกครองไปสำรวจว่าบริษัทห้างร้านใดที่มีความคุ้นเคยที่พอจะสนับสนุนวงโยชวาทิต แล้วจึงทำหนังสือออกจากโรงเรียนขอความอนุเคราะห์ตามกำลังศรัทธา นอกจากนี้รายได้ส่วนหนึ่งที่มาจากการออกรับงานแสดงต่างๆ ผู้ติดต่อว่าจ้างจะสนับสนุนเงินในลักษณะการดูแลบำรุงรักษาเครื่องและค่าอาหารแก่นักเรียนดนตรี เงินที่ได้มาจากการรับงานหรือสนับสนุนทางหัวหน้าผู้ฝึกสอน ควรจะทำหนังสือแจ้งต่อทางโรงเรียนและนำฝากธนาคารไว้ในรูปแบบบัญชีเพื่อกองทุนการพัฒนาวงโยชวาทิต ซึ่งสอดคล้องกับสุพจน์ เจริญสมบัติ อ้างถึงใน อุทัย ธรรมเดโช (2525: 167) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เจริญและดำรงอยู่ได้ก็เพราะการร่วมมือช่วยเหลือของชุมชน

5. ด้านสภาพและปัญหาในการฝึกซ้อมของนักดนตรีวงโยชวาทิตและนักแสดงประกอบ

จากการศึกษาด้านสภาพและปัญหาในการฝึกซ้อม พบว่า ระบบของวงโยชวาทิตจะเป็นการปกครองแบบรุ่นพี่-รุ่นน้องเหมือนกันทุกวง การเคารพซึ่งกันและกันจึงสามารถเห็นได้จากทุกวง และเป็นระบบที่ดีที่สืบทอดต่อกันมา สภาพการฝึกซ้อมของทุกวงมีความพร้อมค่อนข้างสูง อาจเพราะนักเรียนที่เป็นสมาชิกวงทุกคนมีความมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จในการแข่งขัน จึงยอมรับกฎ กติกาต่างๆ ในระบบของวงเป็นอย่างดี นักเรียนมีระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบต่อตนเองอย่างสูง เพราะทุกคนที่ยังอยู่ในวงคือคนที่ตั้งใจจริงเท่านั้น หลายๆ คนที่ทนการซ้อมหนักไม่ไหว และไม่มีเวลาให้กับวงจะลาออกไป ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเตรียมทีมเข้าแข่งขันนั้น สิ่งที่สำคัญก็คือ ความเป็นระเบียบของทีม ความมีวินัย ความตรงต่อเวลา ความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกๆ คน การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเช่นกัน การเตรียมวงจำเป็นต้องมีรูปแบบและแนวทางไปในทิศทางเดียวกันทั้งวง ความสามัคคีจะเป็นสิ่งที่ทำให้วงโยชวาทิตสามารถพัฒนาไปสู่จุดหมายที่วางเอาไว้

ส่วนปัญหาที่พบในการฝึกซ้อม คือ ปัญหาจากสภาพแวดล้อม และดินฟ้าอากาศ เพราะช่วงเวลาที่ใกล้แข่งในเดือนกรกฎาคมเป็นช่วงฤดูฝนของประเทศไทย และในปี พ.ศ.2552 นั้น มีฝนตกหนักมาก ซึ่งเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทำให้ต้องฝึกซ้อมท่ามกลางสายฝนกันเป็นประจำ จึงมีปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียนเพิ่มขึ้นมาอีก อีกหนึ่งปัญหาที่พบคือ เรื่องของการขาดซ้อม มาซ้อมสาย ซึ่งปัญหานี้พบได้แทบทุกวง เนื่องจากการเป็นกรณีการดำเนินกิจกรรมกับนักเรียนจำนวนมากประมาณ 90-100 คน การดำเนินการให้เป็นไปอย่างพร้อมเพรียงจึงเป็นเรื่องยาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ความมีระเบียบวินัยมีความสำคัญกับการจัดกิจกรรมวงโยชวาทิตเป็นอย่างมาก เพราะการอยู่กันเป็นหมู่คณะจะขาดระเบียบวินัย

ไปเสียมิได้ ดังนั้นการรักษาระเบียบวินัยจึงเป็นเรื่องสำคัญมาก การตั้งกฎระเบียบจึงมีความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจ แสงสว่าง (2542: 169) ได้กล่าวว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับองค์กร สมาชิกขององค์กรจะต้องควบคุมตนเองและให้ความร่วมมือปฏิบัติแต่สิ่งดีร่วมกัน คือ สมาชิกขององค์กรจะต้องมีเหตุผลในการปฏิบัติตามเกณฑ์ของพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นโดยผู้บริหารองค์กร เพื่อเป็นแนวทางให้บังเกิดผลสำเร็จแก่งานในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลน่าสนใจที่จะเป็นประโยชน์ให้แก่วงโยธาวิฑิตใด ๆ ก็ตาม ที่ต้องการเข้าร่วมแข่งขันวงโยธาวิฑิตในระดับนานาชาติ ควรปฏิบัติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนที่ดี แผนงานควรจะต้องเตรียมพร้อมล่วงหน้าอย่างน้อย 1 ปี และต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน จัดสรรบุคลากรในการติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่างประเทศและฝ่ายจัดการแข่งขันให้ลงตัว เพื่ออำนวยความสะดวกแก่วงโยธาวิฑิตของตนให้มากที่สุด
2. ควรกำหนดแผนการฝึกซ้อมให้ชัดเจน ควรมีแผนการฝึกซ้อมประจำปี ประจำเดือน และประจำวัน ควรมีแบบจำลองการฝึกซ้อมเพื่อเข้าแข่งขันในระดับนานาชาติ เพราะหากมีการกำหนดฝึกซ้อมโดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าการแข่งขันในระดับนานาชาติเป็นการซ้อมปกติ ทีมก็จะพร้อมอยู่เสมอโดยที่ไม่จำเป็นต้องไปเร่งในช่วงที่ใกล้ถึงการแข่งขันจริง
3. การจัดการด้านงบประมาณมีความสำคัญอย่างมาก เพราะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในการเตรียมการฝึกซ้อมและการแข่งขัน ดังนั้นฝ่ายบริหารของโรงเรียนจะต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อช่วยประสานงานให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเงินงบประมาณประจำปีของโรงเรียนไม่สามารถสนับสนุนได้เพียงพอ จึงจำเป็นต้องได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนจะมีส่วนช่วยเหลือในด้านนี้เป็นอย่างมาก และควรจัดเตรียมงบประมาณไว้อย่างน้อย 5 ล้านบาท
4. ควรจัดทีมงานผู้ฝึกสอนให้พร้อมมากที่สุด เพราะการมีผู้ฝึกสอนที่ดียอมทำให้ออกาสที่จะประสบความสำเร็จในการแข่งขันมีมากยิ่งขึ้น ประสบการณ์และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน จะช่วยให้การฝึกซ้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โอกาสที่จะประสบผลสำเร็จในการแข่งขันก็จะยิ่งมีมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นจึงจะต้องมีผู้ฝึกสอนครบทุกด้าน หากมีประจำอยู่ที่โรงเรียนก็จะช่วยให้การฝึกสอนเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษากระบวนการเตรียมวงโยธาวิฑิตเพื่อแข่งขันระดับนานาชาติ ในรายการอื่นๆ นอกเหนือจากรายการ WMC ที่วงโยธาวิฑิตจากประเทศไทยนิยมส่งเข้าแข่งขัน
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการแข่งขันระดับนานาชาติ รายการ WMC กับรายการอื่นๆ ที่วงโยธาวิฑิตจากประเทศไทยนิยมส่งเข้าแข่งขัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ ภูริเทเวศร์. (2550). สภาพและปัญหาการเตรียมวงโยธวาทิตในระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อเข้าร่วมประกวดวงโยธวาทิตซึ่งถ้วยพระราชทานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครั้งที่ 26 ประจำปี 2550. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนากร แพทย์วงศ์. (2555). วงโยธวาทิต. [ออนไลน์]. ค้นวันที่: 16 พฤษภาคม 2555. จาก <http://kruthanakhon.blogspot.com>.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย. (2553). การบริหารวิชาการดนตรี. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วิชา เขาว์ศิลป์. (2547). เอกสารคำสอนรายวิชาหลักการโยธวาทิต. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- ศักดิ์ชัย หิรัญรักษ์. (2539). ทฤษฎีและกระบวนการเรียนวิชาดนตรี. นครปฐม: สำนักงานส่งเสริม และพัฒนาวิชาการดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สรน ไรจนตระกูล. (2554). การจัดการวงโยธวาทิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สิทธิ สิทธิการุณย์. (2545). การบริหารกิจกรรมนักเรียนด้านการจัดการวงโยธวาทิต: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดสุทธิวราราม และโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพจน์ เจณะสมบัติ. (2542). การศึกษาการบริหารกิจกรรมนักเรียน ด้านการจัดการวงโยธวาทิต ของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2539-2542. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- อำนวยการ แสงสว่าง. (2542). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: หจก.ทิพย์วิสุทธิ์.